

VÁLASZTÁSI KISOKOS

dr. Muhi Erika összeállítása alapján, frissítve 2024-ben.

ALAPFOGALMAK:

Választójog: Alapvető emberi jog. Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési, helyi önkormányzati és európai parlamenti képviselők választásán választó (aktív választójog) és választható (passzív választójog) legyen.

Aktív választójog: A választópolgár szavazhat a neki tetsző jelöltre, pártra.

Passzív választójog: A választópolgár jelöltként indulhat, azaz választható.

Minden választópolgárt általános és egyenlő választójog illet meg, a választás pedig titkos, közvetlen, önkéntes és szabad.

A helyi önkormányzati képviselők választásán választójoggal rendelkezik a lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár és az európai uniós állampolgár is.

A helyi önkormányzati választások alkalmával a helyi választópolgároknak – élve a választójogukkal, megválasztott képviselőik útján – beleszólásuk van a helyi ügyekbe, a helyi ügyekben való döntéshozatalba.

A HELYI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK SZABÁLYAI

A választási szervek:

1. A HELYI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG (HVB):

- A választási bizottságok a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei.
- A választási bizottság feladata a választási eredmények megállapítása, a választások tisztaságának és törvényességének biztosítása. A választási bizottságnak pártatlannak kell lennie, valamint fontos feladata, hogy szükség esetén helyreállítsa a választások törvényes rendjét.
- A helyi választási bizottságnak minimum három tagja van. A tagok lehetnek választott és megbízott – delegált – tagok.
- A helyi választási bizottság tagja lehet bárki, aki a településen lakcímmel rendelkezik, és szerepel a választók központi névjegyzékében.
- Választott tag az lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán jelöltként indulhat.
- Megbízott tag az lehet, aki az adott (például a helyi önkormányzati) választáson jelöltként indulhat, de nem kell települési lakcímmel rendelkeznie. Megbízott tagokat (egy-egy fő) a képviselőjelölteket jelölő szervezetek, valamint a polgármestereket jelölő szervezetek delegálhatnak.

Tagjainak megválasztása:

- ✓ A helyi választási bizottság három (bizonyos esetben öt) választott tagját és két póttagját a helyi jegyző indítványára (aki a helyi választási iroda vezetője) az önkormányzat képviselő-testülete választja meg.
- ✓ A választott tagnak települési lakcímmel – nem tartózkodási hellyel! – kell rendelkeznie.
- ✓ A szavazás napját megelőző évben október 1 és november 30. napja között választják meg a tagokat.
- ✓ Jellemzően a településen köztisztviselőként álló személyeket választanak.
- ✓ A megbízott tagokat, delegált tagokat a helyi választási bizottság elnökének kell bejelentenie a választás napját megelőző kilencedik napig.
- ✓ A delegált tagnak nem kell települési lakcímmel rendelkeznie.

FONTOS! A nemzetiségi önkormányzati választáson jelöltet állító szervezet nem bízhat meg tagot a hvb-be. Amennyiben a nemzetiségi szervezet jelöltet állít a helyi önkormányzati választáson, joga van tagokat delegálni a hvb-be.

2. SZAVAZATSZÁMLÁLÓ BIZOTTSÁG (SZSZB)

- A szavazatszámoló bizottság, azaz a szavazókör feladata a szavazás levezetése, törvényes lebonyolítása, döntés a szavazás során felmerült vitás kérdésekben, a szavazatok megszámlálása, a szavazóköri eredmény megállapítása.
- Az szszb legalább öt tagból álló testület, amelynek egyaránt vannak választott és megbízott tagjai. Választott tagja csak a településen lakcímmel rendelkező, a központi névjegyzékben szereplő választópolgár lehet.
- Megbízott tagot az adott (például a helyi önkormányzati) választáson jelöltet állító szervezetek, valamint a polgármesterjelöltet állító szervezetek delegálhatnak. A megbízott tagnak nem kell települési lakcímmel rendelkeznie.

Tagjainak megválasztása:

- ✓ A három választott tagot és a szükséges póttagokat – jegyzői indítványra – a helyi önkormányzat képviselő-testülete választja meg.
- ✓ Legkésőbb a választás napját megelőző huszadik napig választják meg a szavazatszámoló bizottsági tagokat.

FONTOS! Ne az adott szavazókörben lakjon a szavazatszámoló bizottsági tag! A szavazatszámoló bizottság delegált tagjait a helyi választási iroda vezetőjének, azaz a jegyzőnek kell bejelentenie. A delegált tag bejelentésének határideje a választás napját megelőző kilencedik nap.

TANÁCS: Ha szeretnétek, hogy a közösségekben köztisztelőben álló személy választott tagja legyen a hvb-nek vagy az szszb-nek, lobbizzatok a helyi önkormányzati képviselőknél.

Feladatai összefoglalva:

- A szavazás 6:00 óra és 19.00 óra között tart.
- Az szszb-tagnak legalább fél órával korábban, azaz 5.30-ra a szavazóhelyiségben kell lennie.
- A bizottsági tagoknak rendelkezniük kell megbízólevéllel, amelyet magukkal kell vinniük, különben nem vehetnek részt a bizottság munkájában.
- A szavazókör megnyitása előtt a helyiséget ellenőrizni kell. Nem lehet olyan tárgy a helyiségben, amely a kampányra, a jelöltekre utal, és emiatt alkalmas arra, hogy befolyásolja a szavazókat.
- Ugyancsak ellenőrizni kell a szavazófülkéket és az urnákat is.
- Az urnát az első szavazó jelenlétében kell lezárni, és mindaddig zárva kell lennie, amíg az utolsó szavazó el nem hagyja a helyiséget.
- Csak azok a szavazásra jogosult polgárok szavazhatnak, akik a szavazóköri névjegyzékben szerepelnek, és van náluk azonosításra alkalmas érvényes személyi okmány (ez lehet jogosítvány, személyi igazolvány, útlevél), valamint lakcímkártya.
- Az utolsó szavazót követően az szszb tagjai kinyitják az urnát-urnákat, és elkezdődik a szavazatok számlálása.
- A szavazólapokat össze kell számolni, és a szavazólapok számának és a névjegyzékben szereplő aláírások számának egyeznie kell.
- A szavazólapokat három kupacba célszerű gyűjteni: érvényes, nem érvényes, eldöntendő, azaz vitás.
- Ezt követően a vitás szavazólapokról a bizottságnak döntést kell hoznia.
- Utána következik a szavazatok számolása.
- Az eredmény jegyzőkönyvben kerül rögzítésre.

FONTOS: A szavazatszámolás eredményéről készült jegyzőkönyvet valamennyi bizottsági tagnak alá kell írnia. Amennyiben valamely tag nem írja alá, mert például téves, nem lesz érvényes az eredmény!

TANÁCS: 1. A szavazókörben a munka sokszor éjjel ér véget, ezért célszerű egész napra vinni ételt-italt. 2. Bármilyen rendkívüli történik a szavazókörben, azt célszerű jegyzőkönyveztetni, mert csak akkor lehet jogorvoslással élni bármilyen jogsértések miatt.

3. A HELYI VÁLASZTÁSI IRODA:

- A választási iroda feladata a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátása. A választási iroda vezetője a helyi önkormányzat jegyzője, tagjai a helyi köztisztviselők.

A választási iroda feladatai:

- ✓ A választási szervek tagjainak is tájékoztatást nyújt képzés formájában.
- ✓ Többek között biztosítja a választási bizottságok működésének és a szavazás lebonyolításának tárgyi és technikai feltételeit.

NEM LEHET TAGJA A HELYI VÁLASZTÁSI SZERVEKNEK, aki

- képviselőjelölt,
- jelölt szervezet tagja,
- párt tagja,
- másik választási bizottság vagy választási iroda tagja,
- jelölt hozzátartozója – az szszb-delegált tagján kívül –, azaz élettárs sem,
- helyi köztisztviselő.

TILOS A SZAVAZÓKÖRBE:

- A szavazás napján a szavazókörben nem szabad telefont, egyéb, nem a Nemzeti Választási Bizottság által kiadott tollat, papírt, diktafont, laptopot használni.
- Az szszb tagjai viselhetnek a jelölt szervezetre, jelöltre vonatkozó jelvényt, de nem lehet a szavazókörben plakát vagy bármely más politikai hirdetés.

Mindennek a célja, hogy a szavazóköri tagok ne befolyásolhassák a választópolgárokat.

A HELYI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOK (HVB, SZSZB) MŰKÖDÉSE

- A hvb megválasztásától a hvb tagjai hivatalos személyek, és munkájuk során hatóságnak minősülnek.
- Ez a szabály vonatkozik a szavazatszámláló bizottságokra is, azaz tagjai a szavazás napján hivatalos személyek, és az szszb hatóságnak minősül.
- Mind a hvb-, mind pedig az szszb-tagoknak esküt kell tenniük a helyi polgármester előtt, különben nem kezdenek meg a munkát. Maguk közül elnököt kell választaniuk.
- Mind a hvb-re, mind pedig a szszb-re igaz, hogy a döntéseket közösen, szótöbbséggel hozzák meg.
- A bizottságok akkor határozatképesek, ha a tagok több mint fele jelen van.
- A szavazás napján szigorúbb a szabály: aznap legalább öt főnek jelen kell lennie ahhoz, hogy az adott bizottság határozatképesnek minősüljön.
- Az szszb tagjai a választást követő napon mentesülnek a munkavégzés alól, és átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet, de ezt öt napon belül visszaigényelheti helyi választási irodától.
- Minden szavazókörben van egy fő jegyzőkönyvvezető, aki a helyi választási iroda munkatársa.

A HELYI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG DÖNTÉSEI

- ✓ Érdemi kérdésben, azaz a hvb-hez benyújtott kifogás esetén határozatot hoz.
- ✓ Egyéb döntései a hvb ülésén készült jegyzőkönyvben szerepelnek.
- ✓ Fontos, hogy az szszb munkájáról csak jegyzőkönyv készül, az is csak a szavazás végén, de minden rendkívüli esetet jegyzőkönyveztetni kell.
- ✓ Egyszerű szótöbbséggel hozza meg a határozatait, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.
- ✓ A döntést rövid úton kell közölni (személyes átadás, fax, e-mail) a kérelmezővel, ennek a módját a kérelmező jelöli meg.

A HATÁRIDŐK nagyon rövidek és nagyon szigorúak!

TANÁCS: Javasoljuk, hogy a kifogás minden esetben személyesen kerüljön benyújtásra és átvételre.

Fellebbezés:

- A hvb vagy az szszb döntéseivel szemben fellebbezéssel lehet élni, amely fellebbezésnek a harmadik napon 16.00 óráig meg kell érkeznie a határozatot hozó szervhez.
- A fellebbezés elutasítása esetén bírósági felülvizsgálatra van lehetőség az ítéltáblákhoz. A felülvizsgálati kérelemnek is meg kell érkeznie három napon belül 16:00 óráig a bírósághoz. Az ítéltábla előtt az ügyvédi képviselőt kötelező, és lehetőség van új tényeket, bizonyítékokat is előterjeszteni.
- A fellebbezésről, felülvizsgálatról három napon belül a megfelelő szervnek döntenie kell.
- Alkotmányjogi panasz: végső jogorvoslati lehetőség. Ebben az esetben is a panasznak három napon belül kell megérkeznie az AB-hez.

A KIFOGÁS

- A választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással a központi névjegyzékben szereplő állampolgár, jelölt, jelölő szervezet, illetve az ügyben érintett természetes személy, jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet élhet kifogással.
- Kifogást a jogsértést követő három napon belül (a harmadik nap 16:00 óráig) kell benyújtani az illetékes hvb-hez.

FONTOS, a jogszabálysértés napja nem számít bele a határidőbe!

- ✓ A helyi választási iroda jogsértése esetén az a választási bizottság jár el, ahol az iroda működik.
- ✓ Az szszb tevékenysége és döntése ellen is lehet kifogással élni.
- ✓ NEM LEHET kifogást előterjeszteni a szavazóköri eredményt megállapító döntéssel szemben.

A kifogásnak tartalmaznia kell:

1. a jogszabálysértés megjelölését,
2. a jogszabálysértés bizonyítékait,
3. a benyújtó nevét, címét, személyi azonosítóját (lakcímkártyán szereplő azonosító, például: 1 5610812 3454).
4. Ha ezt nem tartalmazza, a hvb érdemi válasz nélkül elutasítja.

A KIFOGÁS ELINTÉZÉSE: A hvb három napon belül hoz döntést a kifogással kapcsolatban.

Érdemi válasz nélküli elutasítja, ha:

1. nem az arra jogosult nyújtotta be,
2. elkésett,
3. nem tartalmazza a személyes adatokat.

A hvb ÉRDEMBEN dönthet úgy, hogy helyt ad a kifogásnak (azaz egyetért azzal), vagy úgy, hogy elutasítja (azaz nem ért vele egyet).

Amennyiben helyt ad a kifogásnak:

1. megállapítja a jogszabálysértés tényét,
2. eltiltja a jogsértőt a további jogsértéstől,
3. megsemmisíti és megismételteti a választási eljárást.

Amennyiben elutasítja a kifogást:

1. a kifogás benyújtója fellebbezéssel élhet a döntéssel szemben a területi választási bizottságnál.

FONTOS! Amennyiben valaki megsérti a kampányszabályokat, a választási bizottság bírságot szab ki vele szemben. A bírság összege a minimálbér ötszöröse, nem természetes személy esetén pedig a tizenötszöröse lehet. A bírság adók módjára behajtható.

TANÁCS: Minden esetben célszerű jogban járatos vagy korábbi választásokról tapasztalattal rendelkező személyt segítségül hívni, hiszen nagyon szigorú szabályok vonatkoznak a beadványokra.

A JELÖLTÁLLÍTÁS SZABÁLYAI

- Jelöltet állítani ajánlóíven lehet, amely ajánlóívek minden választás előtt felkerülnek a Nemzeti Választási Iroda honlapjára (www.valasztas.hu).
- Jelöltet jogerősen nyilvántartásba vett jelölőszervezet állíthat.
- A jelölőszervezetnek bejelentési kötelezettsége van a Nemzeti Választási Bizottság felé.
- A jelölőszervezet lehet párt és egyesület is a helyi önkormányzati választásokon.
- Nemzetiségi jelöltet csak olyan nemzetiségi szervezet állíthat, amelyet a választást megelőzően már legalább három éve nyilvántartásba vettek, és alapszabálya tartalmazza az adott nemzetiség képviselőjét.
- Az ajánlóív iránti igény tartalmazza a jelölt nevét, személyi azonosítóját, lakcímét és hogy a jelölttel szemben nem áll fenn összeférhetetlenség, illetve ha mégis, akkor azt megválasztása esetén megszünteti.
- A jelölő szervezet egyesületnek és a jelöltnek is nyilatkoznia kell arról, hogy választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére irányuló tevékenység folytatása céljából külföldi támogatást vagy ebből származó vagyonelemet az adott választás vonatkozásában nem használ fel.

Nemzetiségi jelölt: *Nyilatkoznia kell az ajánlóív igényléskor, hogy vállalja a nemzetiség képviselőjét. Beszéli a közösség nyelvét, ismeri a kultúráját és a hagyományait.*

AZ AJÁNLÁS

- ✓ Legkorábban a választás napját megelőző ötvenedik naptól a választást megelőző harminchetedik napig lehet leadni.
- ✓ Egy jelöltet csak egyszer lehet ajánlani, de egy személy több jelöltet is ajánlhat.
- ✓ Az ajánlás nem vonható vissza.
- ✓ Az ajánlóíveket a nyilvántartásba vételre illetékes választási bizottságnak kell átadni.
- ✓ Az összes ívet vissza kell adni, azt is, amelyet nem használtak el. A vissza nem adott ajánlóívek után ívenként bírságot szabnak ki (1 000 Ft/ív).
- ✓ Az ívek ellenőrzését a választási bizottságnak három napon belül el kell végeznie.
- ✓ Az eredményről tájékoztatni kell a jelölő szervezetet.

TILOS ALÁNLÁST GYŰJTENI

1. munkahelyen munkaidőben,
2. tömegközlekedési eszközön,
3. önkormányzatok hivatalos helyiségében,
4. felsőoktatási, köznevelési intézményben,
5. egészségügyi intézményben,
6. a tulajdonos előzetes hozzájárulása nélkül magánterületen.

Ugyancsak tilos előnyt adni vagy előnyt ígérni.
A tilos helyeken gyűjtött ajánlások érvénytelenek.

A SZAVAZÁS SZABÁLYAI

Szavazni csak a hivatalos szavazólapon lehet.

A szavazólap adattartalma:

1. szavazólap,
2. bélyegzőlenyomat,
3. választás megnevezése,
4. szavazás napja,
5. választókerület megjelölése,
6. hogy hány jelöltre lehet érvényesen szavazni,
7. a jelölt sorszáma,
8. a jelölt neve,
9. a szavazásra szolgáló kör,
10. a jelölő szervezet neve,
11. az érvényes szavazat formájára vonatkozó tájékoztatás.

MOZGÓURNA IGÉNYLÉSE, A MOZGÓURNÁS SZAVAZÁS SZABÁLYAI

A szavazóköri névjegyzékben szereplő, mozgásában – egészségi állapota, fogyatékossága, illetve fogva tartása miatt – gátolt választópolgár igényelhet mozgóurnát.

Lehetőség van benyújtani a kérelmet a helyi választási irodához és a szavazatszámláló bizottsághoz is.

1. Levélben a választás napját megelőző negyvenedik napig,
2. személyesen vagy elektronikus azonosítással – ügyfélkapun keresztül – a választás napját megelőző második napig,
3. a szavazatszámláló bizottsághoz meghatalmazott útján a szavazás napján 12 óráig.

Mozgóurnás szavazás

- ✓ A szavazólapot a szavazatszámláló bizottság két tagja viszi ki a választópolgár lakcímére. Ezért kell legalább öt főnek jelen lenni az szszb-ben, mert három főnek mindig bent kell lennie a szavazókörben.
- ✓ A mozgóurnával tízzel több szavazólapot kell vinni, mint ahány szavazó kérte az urnát, tekintettel a rontás lehetőségére.
- ✓ A szavazólapot ebben az esetben előzetesen lebélyegzik.
- ✓ Az előre lebélyegzett, nem felhasznált szavazólapokat a szavazást követően különválasztják és alkalmatlanná teszik, azaz áthúzzák stb.
- ✓ A mozgóurnával vissza kell érni 19:00 óráig, a választás befejezéséig.
- ✓ A mozgóurnás szavazatokat el kell vetíteni az urnában lévő szavazatokkal.

NEMZETISÉGI VÁLASZTÓPOLGÁR-NYILVÁNTARTÁS

A nemzetiségi névjegyzékben való felvételi kérelem tartalmazza:

1. a nemzetiség megjelölését,
2. a nyilatkozatot, hogy az adott nemzetiséghez tartozónak vallja magát,
3. annak megjelölését, hogy a névjegyzékbe vételt az országgyűlési választásokra kiterjedően kéri-e.

Elutasítják a kérelmet, ha a választópolgár más nemzetiségként szerepel a névjegyzékben.

Nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

- ✓ Nemzetiségi jelöltet állító jelölő szervezet nem bízhat meg tagokat a választási bizottságba.
- ✓ DE egy megfigyelőt küldhet a szavazóhelyiségbe.
- ✓ Megfigyelő csak nemzetiségi választópolgár lehet.

NEMZETISÉGI NÉVJEGYZÉK

Azon a településen veszik nemzetiségi névjegyzékbe a választópolgárt, ahol a helyi önkormányzati választásokon is szerepel.

A kérelem benyújtására a választás napját megelőző kilencedik napig van lehetőség.

Nemzetiségi önkormányzati képviselők választása, ajánlás, jelölt bejelentése

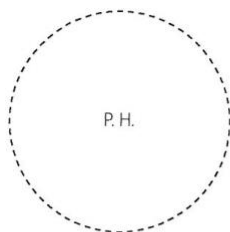
- ✓ Az ajánlóív a nemzetiség megjelölését is tartalmazza.
- ✓ A választási iroda a választást megelőző harmincnegyedik és tizenharmadik nap között ingyen átadja a nemzetiségi választópolgárok nevét, címét.
- ✓ A jelölt bejelentése a választást megelőző harmincnegyedik napig lehetséges a helyi választási bizottságnál.
- ✓ A jelöltnek már az ajánlóív átvételekor nyilatkoznia kell, hogy vállalja az adott nemzetiség képviselői szerepét, valamint hogy beszéli a nemzetiségi közösség nyelvét, ismeri hagyományait, kultúráját.
- ✓ A választási bizottság ellenőrzi, hogy a két korábbi választáson nem volt-e más nemzetiség jelöltje.

A szavazás

- Külön szavazólapot kapnak a nemzetiségi választópolgárok a települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzat megválasztására.
- A területi és az országos nemzetiségi önkormányzat választására akkor is sor kerül, ha nincs helyi nemzetiségi önkormányzati jelölt, jelöltek.

MELLÉKLETEK:

Szavazólap:

SZAVAZÓLAP

Települési **ROMA** nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

2014. október 12.

Pest megye

GÖD

Érvényesen szavazni legfeljebb **3** jelöltre lehet!

MINTA

814046000701_00a4a

1. POCSÁRI ZSUZSANNA

ROMA KULTURÁLIS ÉS SPORT IX. KÖZHASZNÚ EGYESÜLET
(ROKUS IX. KHE)

2. NÉMET TIBORNÉ

ROMA KULTURÁLIS ÉS SPORT IX. KÖZHASZNÚ EGYESÜLET
(ROKUS IX. KHE)

3. NÉMET TIBOR

ROMA KULTURÁLIS ÉS SPORT IX. KÖZHASZNÚ EGYESÜLET
(ROKUS IX. KHE)

4. POCSÁRI FERENC

ROMA KULTURÁLIS ÉS SPORT IX. KÖZHASZNÚ EGYESÜLET
(ROKUS IX. KHE)

"NYOMTATHATÓ"

Érvényesen szavazni a jelölt neve melletti körbe tollal írt két, egymást metsző vonallal lehet, például: ;